

Maksumaksjate liit kirjutab Riigikogu rahanduskomisjonile

EML

Postitaja:

Postitatud : 27.09.2013 10:50:00

Eesti Maksumaksjate liit (EML) saadab rahanduskomisjonile täna sellise kirja:

Vabariigi Valitsus algatas 25. septembril koos 2014. aasta riigieelarve seaduse eelnõuga ka tulumaksuseaduse muutmise eelnõu ([492 SE](#)), millega soovitakse muuta töötaja isikliku sõiduauto kasutamise eest makstava hüvitise maksuvabastust ning tööandja ametiauto erisoodustuse maksustamise korda, samuti käibemaksuseaduse muutmise eelnõu ([493 SE](#)), millega soovitakse piirata sisendkäibemaksu mahaarvamist sõiduautode soetamisel.

Kummagi eelnõu ettevalmistamisel ei ole kinni peetud Vabariigi Valitsuse reglemendi [\[1\]](#) ega hea õigusloome ja normitehnika eeskirja [\[2\]](#) nõuetest. Eelnõusid ei ole kooskõlastatud ministeeriumides, eelnõude ettevalmistamisel ei ole kaasatud huvigruppe. Eelnõude seletuskirjad on puudulikud – nendes ei ole toodud muudatuste mõju analüüsi (mh võrdlust varasemate samalaadsete muudatuste mõjuga), samuti ei ole analüüsitud võimalikke alternatiive. 1. Eelnõu 492 SE osas viitame lähemalt järgmistele puudustele: TuMS § 48 lg 8 kavandatav redaktsioon taastab sisuliselt enne 1. märtsil 2003 kehtinud redaktsiooni (selle erinevusena, et praegune erisoodustuse määra on tollaegsest kaks korda suurem). Seaduseelnõu 1287 SE (vastu võetud 29.01.2003) seletuskirjast nähtub, et praegu kehtiva redaktsiooni kehtestamine oli põhjustatud sellest, et õiguskantsleri märgukirja kohaselt oli varasem redaktsioon vastuolus põhiseadusega. Samuti on ülimalt kaheldav kavandatava TuMS § 13 lg 3 p 2 muudatuse kooskõla põhiseadusega. Nõue, et töötajale saab hüvitist maksta ainult sõitude arvestuse pidamise korral, on EML arvates vastuolus Põhiseaduse §-st 11 tuleneva proportsionaalsuse põhimõttega, sest tekitab liigset halduskoormust nii tööandjatele, töötajatele kui maksuhaldurile. Eelnõu seletuskiri on vastuoluline – isikliku sõiduauto kohta öeldakse, et auto töösõitudeks kasutamise maksuvabaks hüvitamiseks tuleb igal juhul pidada sõitude kohta arvestust, sest „praktiliselt kasutatakse arvestuse pidamiseta makstavat hüvitist sageli maksuvaba palgalisana ja maksuvabastus ilma tegelikku auto kasutust tõendama ei ole põhjendatud“, samas tööandja sõiduki kohta öeldakse, et „nn sõidupäeviku pidamine on loominguiline ja ei kajasta praktiliselt sageli auto tegelikku kasutamist ega taga töötaja saadava rahaliselt hinnatava hüve piisaval tasemel maksustamist“. Jääb arusaamatuks, miks sunnitakse töötajaid hakkama isikliku auto kasutamise kohta pidama „loomingulist“ päevikut, mille tulemusena saaksid tööandjad senise 64 euro asemel maksta töötajale „maksuvaba palgalisa“ 256 eurot kuus. Samuti on eelnõus kasutatavad väljendid „sõidupäeviku pidamine on loominguiline“ ja „maksuvaba palgalisa“ solvavad kõikide ausate maksumaksjate suhtes, kes teevad oma igapäevast tööd sõiduautot kasutades. 2. Eelnõu 493 SE osas viitame lähemalt järgmistele puudustele: Eelnõuga soovitakse taastada enne 30.04.2004 kehtinud olukord (siis kehtis mahaarvamise keeld 1/3 ulatuses ilma summalise piirita ning see ei laienenud rendilepingutele). Seletuskirjas ei ole selgitatud, mille poolest praegune olukord erineb tollasest, et on vaja minna tagasi varasema regulatsiooni juurde. Seletuskirjas on viidatud vajadusele taotleda käibemaksudirektiivi art 395 kohaselt erandit. Leiame, et vastavasisulise eelnõu saab Riigikogule esitada alles pärast seda, kui vastav erand on antud. Vastasel juhul võib kogu eelnõu ettevalmistav tegevus osutada mõttetuks. Seletuskirjas on viidatud, et „Enamik liikmesriike piirab sõiduautode ning nende tarbeks ostetud kaupadelt ja teenustelt sisendkäibemaksu

mahaarvamist.“ Samas ei toodud ühtegi näidet, milliseid piiranguid kasutatakse ja millisel õiguslikul alusel need on kehtestatud (kas viidatud art 395 alusel antud erand või hoopiski art 176 teises lõigus nimetatud juhtumiga). Seletuskirjas ei ole analüüsitud võimalikke alternatiive olemasoleva süsteemi sees (näiteks erisoodustuse ülempiiri sidumist auto väärtusega või sõidupäeviku pidamise korra muutmist). Seletuskirjas ei ole analüüsitud, kui suure täiendava halduskoormuse maksumaksjatele toob endaga kaasa tulumaksu- ja käibemaksuarvestuse lahkuviimine (nt „maksuhaldurit rahuldavate“ tõendite kogumine ja säilitamine). Eelnõus ja seletuskirjas puudub selgitus, kuidas vältida topeltmaksustamist, mis tekib sõiduauto müügi või kasutada andmise maksustamisel. KMS praeguses redaktsioonis olevad sätted ei näe ette maksuvabastusi juhuks, kui toimub osaline sisendkäibemaksu mahaarvamine. Puuduvad selgitused, millise meetodika alusel on saadud summa 2000 eurot ning kas sellele summale vastavat soetusmaksumuse piiri (20 000 eurot) kavatakse laiendada ka kõrgete riigiametnike ametiautode soetamisel ning Riigikogu liikmetele kuluhüvitiste maksmise korrale. Eelnõus kasutatav formuleering „maksuhaldurit rahuldaval viisil tõendatud“ ei ole õigusriigile kohane, sest jätab maksuhalduri otsustada, milliseid tõendeid pidada asjakohaseks ja usaldusväärseks. Sellega antakse täitevvõimule nii seadusandja kui kohtuvõimu roll. 3. Eelviidatud põhjustel ei saa ka tõepäraseks pidada eelnõude seletuskirjades toodud arvutusi maksulaekumiste suurenemise kohta. Näiteks on arvatud, et isikliku sõiduauto hüvitise korra muutmine suurendab maksulaekumisi 17 miljonit eurot, kuid see lähtub eeldusest, et 64-eurose hüvitise maksmine lõpetatakse ja selle võrra suurendatakse töötajate töötasu. Samas, kui arvestada variandiga, et töötajad hakkavad pidama sõitude arvestusest ja netotöötasu hoopiski vähendatakse 192 euro võrra, siis võiks hoopis prognoosida maksutulude vähenemist 34 miljoni euro võrra. Sama kehtib ka käibemaksu arvutuste kohta – eelnõu koostaja ei ole arvestanud võimalusega, et praegused kasutusrendi lepingud vormistatakse enne muudatuste jõustumist ümber kapitalirendiks või ostetakse autod ennetähtaegselt välja (selle tulemusena makstakse käibemaks ette ära kuni 4-5 aasta eest), sõiduauto asendatakse kaubiku või väikebussiga, samuti ei ole prognoositud, kui paljud maksumaksjad asuvad seisukohale, et nende sõiduautosid kasutatakse eranditult vaid ettevõtluse jaoks ja see on „maksuhaldurit rahuldaval viisil tõendatud“ (eelnõus kavandatav § 30 lg 5 p 4). Ei ole ka arvestatud maksuhalduri täiendavate kuludega sõidukite kasutamise kontrolli osas (näiteks tuleb hakata kontrollima ka KMS § 35 lg 1 alusel esitatud välismaa ettevõtjate tagastustaotlusi, kui taotletakse lühiajaliselt autorendilt tasutud käibemaksu tagastamist). Kuna EML arvates on sellisel viisil eelnõude esitamine mitte ainult solvang ausate maksumaksjate suhtes, vaid esmalt lugupidamatuse ilming Riigikogu suhtes, siis teeme ettepaneku mõlemad eelnõud esimesel lugemisel tagasi lükata, et Rahandusministeerium saaks rahulikult ja teiselt koostada uued eelnõud kõiki hea õigusloome tavaid arvestades, mh hinnata muudatuste mõju Eesti ettevõtluskeskkonnale ja maksumaksjate käitumisele. Lugupidamisega Jüri Allikalt Juhatuses esimees

[1] Vabariigi Valitsuse 13.01.2011 määrus nr 10 (RT I, 29.12.2011, 233). [2] Vabariigi Valitsuse 22.12.2011 määrus nr 180 (RT I, 29.12.2011, 228).